

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai
Lietuvos bankui

2011-05-09 Nr. (17.10-42)-3-35

Kopija
Ministro Pirmininko tarnybai
Lietuvos Respublikos Seimo
Ekonomikos komitetui
Biudžeto ir finansų komitetui
Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai

DĖL ATSISKAITYMŲ GRYNAISIAIS PINIGAIS SUVARŽYMO

Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo taryba nepitaria siekiams neatlikus gilios analizės keisti verslo įmonėms taikomą ir jau įprasta tapusią atsiskaitymo grynaisiais pinigais bei jų apskaitos tvarką bei pateikia išsamius argumentus.

Gryniesi (kupiūromis bei monetomis) ir negryniesi (virtualūs-elektroniniuose pavedimuose) pinigai verslo įmonėse, sandoriuose tarp jų, yra fiksuojami daugybėje tarpusavyje neišvengiamai susijusių apskaitos dokumentų, kurie yra griežtos atskaitomybės, pasirašomi 2 ar net 4 asmenų, periodiškai registruojami buhalterinės apskaitos knygose, mėnesio gale informuojant atitinkamas institucijas.

Iš gyventojų ir įmonių patenkantys gryniesi pinigai paslaugų ir prekybos įmonėse pirkimo momentu yra fiksuojami kasos aparatais, išlieka jų elektroninėje atmintyje ir kontrolinių juostų kasdieninėse ataskaitose, pakartojami kasos operacijų žurnalo įrašais, pasirašant 3 asmenims. Per kasos aparatus į įmones patekę gryniesi pinigai, bet kuriame tolimesniame kelyje gali būti panaudoti tik fiksuojant juos griežtai apskaitomuose dokumentuose. Dalies apskaitos dokumentų sąrašą pateikiame priede Nr.1.

Pinigai yra nuosavybė piliečių arba privačių įmonių, arba valstybės, Sodros, savivaldybių biudžetų.

Vykdam tarpusavio atsiskaitymus, sandorius, pinigų nuosavybės forma ir jų valdytojai nuolat keičiasi. Visose valstybėse lygiagrečiai naudojami tiek gryniesi tiek ir negryniesi pinigai, jie tampa virtualūs arba išgryninami, priklausomai vartotojo poreikių.

Piliečiai, privačios įmonės ir valstybės struktūros nuolatos deda pastangas, eikvoja laiką, lėšas tam, kad pritraukti pinigines lėšas į savo nuosavybę, biudžetą, siekia teisės savo reikmėms ir savo nuožiūra laisvai juos valdyti, jais disponuoti.

Iki šiol įstaigos, įmonės ir piliečiai, atsižvelgdami į naudojimosi patogumą, ekonominį, organizacinį naudingumą ir operacijų kaštus, naudojasi arba grynaisiais pinigais arba negrynaisiais pinigais arba abejomis atsiskaitymo formomis pakaitomis, pasirinktinai. Tik kiekvieno atskiro verslo specifika ir apimtys lemia, kuriomis atsiskaitymo formomis, kuriame etape yra naudojamosi.

Naudojimas negrynaisiais pinigais dažniausia yra gerokai brangesnis, nes valstybė, nebeturėdama savo valstybinio komercinio banko, galėjusio įtakoti rinką, visų piniginių atsiskaitymų apmokestinimo dydžio nustatymą paliko kelioms privačioms finansinėms įmonėms-

lietuviško ir, daugumoje užsienio kapitalo valdomiems bankams, bei nedidelę rinkos dalį užimančioms kredito unijoms.

Lietuvoje bankai, priešingai negu kai kuriose vakarų šalyse, kur dalis operacijų neapmokestinamos arba yra nedidelės, lyginant (pavyzdžiui) su vidutine alga, nustatė dideles ir dar didina operacijų atlikimo ir komisinių kainas, dėl kurių piliečiai, privačios ir valstybinės įmonės jau dabar patiria ženklus finansinius nuostolius. Bankai viešai pripažįsta, kad paslaugų kainų didinimą naudoja kaip spaudimo priemonę, kad klientai būtų priversti naudotis bankams mažiau išlaidų reikalaujančiais atsiskaitymo būdais, patys įneštų pinigų į bankomatus (kur jie įrengti), patys darytų pavedimus internetu ir už tai susimokėtų. Taigi mokėtų bankams pinigų įnešimo, monetų perskaičiavimo, paprasto ar elektroninio pervedimo, įskaitymo kitos įmonės sąskaitoje ar išgryninimo, kitų operacijų metu. Tačiau visiškai neanalizuojama ir neskelbiama, kokias finansines ir organizacines išlaidas bendra apimtimi ir kiekvienoje įmonėje atskirai patiria ir patirtų verslo subjektai ar gyventojai.

Ypač dideles išlaidas patiria labai mažos, mažos ir vidutinės prekybos ar paslaugų įmonės, kurios pagal (kad ir nepalankią, dėl mažos derybinės galios) sutartį su banku ir laidinio ryšio bendrove ryžtasi įsirengti atsiskaitymo bankų kortelėmis aparatus ir taip įtikti klientams, kurie nori atsiskaityti banko kortele, ir kurių skaičių intensyviai siekia didinti bankai, raginantys Vyriausybę tai skatinti ar net priversti kitus verslo subjektus ir gyventojus.

Tokiu atveju smulkiojo ir vidutinio verslo įmonė už kiekvieną kliento pirkimą kortele bankui automatiškai sumoka apie 1,8-2,5 proc. nuo kiekvieno pirkinio kainų vitrinoje sumos (ne nuo antkainio!), ryšių bendrovei sumoka telefono signalo sujungimo mokestį 0,15 Lt, (t.t. PVM), vienos minutės informacijos perdavimo mokestį 0,19 Lt (t.t. PVM), mėnesinio laidinio telefono abonentinio mokesčio, (apie 34 Lt t.t. PVM) dalį, tenkančią vienam pirkėjui, kas pvz. esant 250 pirkėjų per mėn. sudaro 0,14 Lt už vieną pirkėją.

Taigi, pavyzdžiui, verslininkas už 0,80 Lt iš tiekėjo įsigijęs prekę, parduodamas ją su 20 proc. antkainiu už 1,0 Lt banko kortelės turėtojui, tikėdamasis įmonės reikmėms uždirbti 0,2 Lt, nieko neuždirba, nes sumokėjęs už operaciją bankui ir ryšiams sumoje 0,50 Lt, realiai praranda 2,5 karto daugiau, negu tikisi uždirbti, t.y. patiria nuostolį, nes parduoda prekę pigiau negu pirko.

Prekę, gautą už 1,60 Lt, parduodamas su 20 proc. antkainiu už 2,0 Lt grynaisiais atsiskaitančiam pirkėjui, verslininkas įmonės išlaikymui uždirba 0,40 Lt, o parduodamas ją banko kortelės turėtojui, patiria 0,52 Lt išlaidas, t.y. parduoda (atiduoda) prekę 0,12 Lt pigiau negu pirko.

Prekę, gautą už 2,4 Lt, parduodamas su 20 proc. antkainiu už 3 Lt pirkėjui atsiskaitančiam grynaisiais, verslininkas įmonės išlaikymui uždirba 0,60 Lt, o parduodamas ją banko kortelės turėtojui, patiria 0,54 Lt nuostolio ir uždirba tik 0,06 Lt, taip prarasdamas 90 proc. laukiamo, įmonės veiklai užtikrinti būtino antkainio dalį.

Parduodamas kortele prekę už 10 Lt, (kuomet prie gavimo kainos 8 Lt buvo pridėtas 20 proc. t.y. 2 Lt antkainis), verslininkas priverstas bankui ir ryšių bendrovei sumokėti 0,67 Lt, t.y. net 33,5 proc. nusistatyto antkainio dalį. Tuomet pačiam prekybininkui patenka tik 66,5 proc. nustatyto antkainio dalis lygi 1,33 Lt. Kuomet ta pati prekė parduodama pirkėjui, kuris sumoka grynaisiais pinigais, verslininkui lieka visa 100 proc. antkainio dalis, t.y. 2 Lt.

Analogiškai, su 20 proc. antkainiu parduodant prekių už 100 Lt, patiriamas 2,48 Lt nuostolis, kas sudaro 2,48 proc. nuo visos prekės kainos, tačiau net 12,4 proc. dalį nuo planuoto gauti, įmonės veiklai užtikrinti būtino, disponuotino antkainio (20 Lt).

Parduodant prekių už 1000 Lt, patiriamas 22,48 Lt nuostolis, kas sudaro 2,25 proc. nuo prekės kainos vitrinoje ir net 11,24 proc. dalį nuo planuoto 200 Lt antkainio, iš kurio faktiškai turėtų išsilaikyti įmonė.

Parduodant prekių už 10.000 Lt, patiriamas 200,48 Lt nuostolis, kas sudaro 2,01 proc. prekės kainos dalį, tačiau net 10,03 proc. dalį nuo verslininko gautino antkainio, kuriuo jis ketino disponuoti, nes kitą pagrindinę prekės kainos dalį (80 proc.) jis sumoka prekės tiekėjui, ar gamintojui. Kitų prekių kainų dydžių lentelę ir verslininkų patiriamus nuostolius pateiksime vėliau.

Tik įsigilinus į atsiskaitymo negrynaisiais pinigais bankų kortelėmis skaičiavimus, galima suprasti, kodėl verslo įmonės nesiveržia įsirengti kortelių skaitytuvus, arba tam, kad patirtų mažesnius nuostolius, prie kasos paskelbia, kad aptarnaus tik tuos pirkėjus kortelėmis, kurie pirks už didesnę kaip 10 Lt sumą.

Prekiaujant ne grynaisiais pinigais, priklausomai nuo prekės kainos ir sutarčių sąlygų, verslo įmonė tarpininkams, banko ir ryšių bendrovei, sumoka šiuo atveju nuo 10 proc. (esant labai didelei, apie 10.000 Lt prekės kainai ar jų sumai) iki 245 proc. (esant 1,0 Lt kainai) prekės antkainio dalį.

Siekdami sumažinti savo nuostolius, verslininkai dažnai pirkėjus skelbimu įspėja, kad atsiskaitantiems banko kortele neparduos už mažesnę kaip 10Lt sumą, o kitus nuostolius, kurie patiriami dėl perkančiųjų kortelėmis, dengia įmonės, arba kitų pirkėjų, atsiskaitančiųjų grynaisiais, sąskaita. Pirkėjai kortelėmis, nežinodami verslininko patiriamų kaštų, piktinasi, pardavėjos, dėl patiriamo spaudimo, parduoda ir pigesnes prekes, taip dar padidindamos įmonės nuostolius.

Kol atsiskaitančių kortelėmis pirkėjų skaičius yra nedidelis, 5-10 proc., verslininkas savo sąskaita aukoja dalį antkainio, tačiau augant kortelių turėtojų skaičiui, priverstas kelti visų prekių kainas bent tokiu dydžiu, kokį procentą tenka sumokėti į bankų ir ryšių bendrovių sąskaitas. Priešingu atveju įmonė nepajėgia surinkti ankstesnių pajamų, kad galėtų išlaikyti pajamų-išlaidų balansą ir mokėti darbuotojams nemažintas ar bent minimalias algas, pasidengti visas kitas veiklos išlaidas, sumokėti mokesčius.

Kuo didesnė prekės ar pirkinio kaina, tuo labiau mažėja ryšių bendrovei sumokama santykinė dalis ir didėja bankui sumokama dalis, kol, esant tūkstantinėms kainoms, esminė (sutartyje įrašyta) dalis patenka bankams.

Taigi, prekybos ir paslaugų įmonės, siekiančios aptarnauti ir bankų kortelėmis atsiskaitančius klientus, patiria dideles papildomas išlaidas, ypač tuomet, kai klientas atsiskaito nedidelėmis sumomis. Tuomet įmonė praranda trečdalį, pusę, ar net daugiau kaip visą prekės antkainį, kuris reikalingas tam, kad įmonė galėtų išsilaikyti bent negaudama pelno arba dirbti su mažu pelnu.

Didieji prekybos tinklai, kitos stambios įmonės, automobilių kurą parduodantys mažmenininkai turi nepalyginamai didesnę derybinę galią, lyginant su smulkiojo ir vidutinio verslo įmonėmis, todėl susitaria bankams ir ryšių bendrovėms mokėti dvigubai (ir daugiau) mažesnius mokesčius, tačiau net ir jie viešai reiškia nepasitenkinimą dėl didelių patiriamų kaštų, įtaria bankus susitarus dėl mokesčių dydžių.

Pavyzdžiui, kuomet bankai, užimantys valstybėje oligopolinę padėtį, piktnaudžiauja dominuojančia padėtimi ir susitaria dėl piniginių operacijų aukšto apmokestinimo lygio, galima laikyti Latvijos konkurencijos tarybos šių metų kovo viduryje priimtą sprendimą, nubausti 5,5 mln. latų (26,8 mln. litų) bauda 22 bankus ir skolintojus už kartelinį susitarimą dėl komisinių dydžių ir bankomatų, kai šie susitarę nustatė 0,6 proc. mokesčių už atsiskaitymus kortele. Tuo pat metu Estijos prekybininkų asociacijos vadovė Marika Merilai teigė, kad bankai iš prekybininkų reikalauja mokėti didelius mokesčius- apie 1-1,5 proc. nuo atsiskaitymo sumos. („Verslo žinios“ 2011-03-31, psl. 8, „Bankų kartelio skandalas aidis visose Baltijos šalyse“, Gintautas Degutis).

Stambiųjų įmonių ir 6 didžiausių bankų atstovų- „Investuotojų forumo“ inicijuotas pasiūlymas Vyriausybei suvaržyti šalyje grynųjų pinigų naudojimą, nukreipiant jų srautus per tarpininkus-bankus ir ryšių bendroves, mūsų preliminariais skaičiavimais jiems leistų kasmet priskaičiuoti savo pajamoms šimtus milijonų ir, galimai, kelis milijardus litų, kurie būtų paimti iš verslininkų, verslo įmonių, fizinių asmenų ir, kaip pasekmė, iš prekių ir paslaugų vartotojų disponuojamų pinigų.

Įmonės, siekdamos išsaugoti būtiną ir pakankamą savo pajamų lygį, neišvengiamai atitinkama suma padidintų prekių ir paslaugų kainas.

Bankai, dėl mažos šalies rinkos ir vyriausybės imperatyvo verslui bei gyventojams, įgytų dar didesnę derybinę galią nustatant aukštus piniginių operacijų ir komisinius mokesčius.

Išlieka galimybė bankams tarpusavyje apsitarti (susitarti) nustatomas paslaugų kainų ribas, panašiai, kaip dabar susitariama nustatant tarpbankinių skolinimų palūkanų dydžius, turinčius labai didelę reikšmę visai valstybės ekonomikai. Be to, dėl daugybę kartų išaugusiančios, nors neilgai (dieną ar savaitę) banko sąskaitoje gulinčių pinigų bendros masės, bankai įgytą galimybę uždirbti labai dideles pinigines sumas juos skolindami už palūkanas. Ir šiuo metu bankai stengiasi savo sąskaitose užlaikyti pervedamus į nurodytas sąskaitas pinigus, kartais derasi su įmonėmis dėl „vienos nakties“ indėlių.

Taigi keli bankai, turintys pakankamą filialų tinklą šalyje, lengvai gaudami milžiniškus, iš esmės ne savo veiklos pastangomis pritrauktus pinigus, bus dar mažiau suinteresuoti vykdyti pagrindinę, verslui aktualią bankų funkciją- stengtis išvalgiai atsirinkti, pritraukti verslo įmones, joms priimtinomis sąlygomis be perteklinių užstatų reikalavimo skolinti, gaunant pelną iš uždirbtų palūkanų.

Kita labai padidėsiančių smulkiojo ir vidutinio verslo įmonių išlaidų dalis, jeigu būtų suvaržytas grynujų pinigų naudojimas, susidarytų tuomet, jeigu vietoje dvidešimt metų vykstančio tiesioginio mokėjimo daliai tiekėjų grynaisiais pinigais iš įmonės kasoje užpajamuotų (kasos aparatais užfiksuotų) pajamų, už anksčiau arba tą pačią dieną atvežtas prekes, tektų kiekvieną dieną vežti tuos grynuosius pinigus tarpininkams į banką, ir vietoje vykdomų nemokamų atsiskaitymų, mokėti bankams už pinigų įnešimą (po 1-4 Lt, priklausomai nuo sumos), už pačių verslo įmonių darbuotojų po to kompiuteriais atliekamus daugybinius pavedimus kitoms įmonėms internetu (po 0,80-1,50 Lt už vnt.) už metalinių pinigų perskaičiavimą priimant (net 4 proc. nuo sumos!, kas pvz. sudaro 80 Lt, įnešant dienos įplaukas- 2000 Lt monetomis). Be to dažnas bankas nuskaičiuoja nuo pinigų gavusios įmonės sąskaitos už kiekvieną gautą pavedimą po 0,80 Lt ir didelius procentus už kiekvieną pinigų išgryninimą.

Pavyzdžiui, vienos smulkiojo ir vidutinio verslo įmonės, besiverčiančios mažmenine prekyba maisto ir buities prekėmis kaimo vietovėse skaičiavimu, kuomet vienoje jos parduotuvėje kortelėmis atsiskaito 7,3 proc. pirkėjų, įmonė per metus patiria 2498 Lt nuostolių, jeigu visi 100 proc. pirkėjų ateitų tik su bankų kortelėmis, įmonė netektų per metus 34.354 litų, o jeigu prekybą negrynaisiais pinigais įmonė vykdytų visose šešiose savo parduotuvėse, turėtų išleisti arba negauti 120.000 Lt per metus, čia dar neįskaitant žemiau aprašomų organizacinių ir piniginių nuostolių.

Be to, ši suma realiai būtų dar didesnė, nes esant visuotinam privalomumui naudotis kortelėmis, nebūtų galima pirkėjams trukdyti atsiskaityti mažesnėmis, kaip (pvz.) 10 Lt sumomis. Tuomet vidutinio kortele įsigyto pirkinio kaina sumažėtų nuo dabartinių 19-21 Lt iki kokių 12-15 Lt, todėl dar padidėtų išlaidos, nes kuo pigesnė prekė tuo didesni verslininko nuostoliai bankų ir ryšių bendrovių naudai.

Be to, smulkiojo ir vidutinio verslo, ypač mažmeninės prekybos įmonių vadovai, vietoje dabar atliekamo vieno (arba rečiau) per savaitę važiavimo į banką įnešti grynuosius pinigus (atsiskaitymui su stambiais prekių tiekėjais, energijos, ryšių paslaugų tiekėjais, mokesčiams valstybei), dėl esamo nuolatinio apyvartinių lėšų stygiaus bus priverstos (su vakare 23 val. vadovo inkasuotais ir iš kitų parduotuvėlių surinktais bei surūšiuotais pinigais) automobiliu važiuoti į banką kiekvieną rytą 7 val. (sumoje 10-50 km į abi puses, kas sudarytų išlaidas 4-20 Lt per dieną, 20-100 Lt per savaitę, 80-400 Lt per mėn., 1040-5200 Lt per metus), įnešti grynuosius, sumokėti už jų priėmimą, skambinti, vyr. buhalterei, kad pinigai jau įnešti, sumokėti už automobilio stovėjimą (minimaliai 3 Lt į dieną, 15 Lt į savaitę, 60 Lt į mėnesį, 780 Lt per metus). Po to pati vyr. buhalterė, vietoje pagrindinio savo darbo, privalėtų kompiuteryje suformuoti ir atlikti 10-30 pavedimų internetu (nes tik jai ir vadovui pasirašytinai yra patikėta įmonės banko kortelės kodų lentelė) už tuos pavedimus bankui sumokant po 1-1,5 Lt už kiekvieną, kas sudarytų po 10-50 Lt į dieną, 50-250 Lt per savaitę, 2600-13.000 Lt per metus.

Be to, būtina pinigine išraiška įvertinti, kiek kainuos smulkiojo ir vidutinio verslo įmonės vadovo (arba pavaduojančio) ir vyr. buhalterės išekvotas pinigų vežiojimui tarpininkams,

bei pavedimams laikas, kurio sąnaudos padidės nuo 5 iki daugiau kartų, nes tuo metu liks neatlikti kiti būtini darbai.

Iki šiol, įmonės apskaitininkės, per kasos aparatus surinktus, vakare inkasuotus, apskaitytus daugybiniais įrašais ir iš kasos išduotus pinigų, sekančią dieną sumoka su eiline prekių partija atvykusiems kitų įmonių tiekėjams, paima grynujų pinigų gavimo kvitus. Tokios operacijos nekainuoja, nėra apmokestintos, todėl verslo įmonėms nedidina nuostolių.

Jeigu kokia nors nesažininga įmonė dalį pajamų neužfiksuoja kasos aparatu ar įmonės dokumentuose, ji tų pinigų neįneša į banko sąskaitą dabar ir neįneštų tuomet, jeigu ir visos įmonės teisės aktais būtų verčiamos atsiskaityti tik per bankus, negrynaisiais pinigais. Čia būtinas kitų sprendimų kompleksas, ypač tokių, kurie šalintų „šešelio“ priežastis.

Mes pritariame, kad siekiant geresnės gyventojų piniginių lėšų apskaitos, bankai ar gyventojai deklaracijomis informuotų mokesčius prižiūrinčias institucijas apie stambesnius turto įsigijimus, pavyzdžiui virš 25 tūkst. Lt. Beje nekilnojamojo turto, automobilių registras veikia ir dabar, bankai yra įpareigoti informuoti apie didesnius sandorius.

Maloniai prašome neatidėliojant sudaryti darbo grupę iš Finansų ministerijos ir Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos, vienijančios 45 aktyviausias verslo subjektus atstovaujančias asociacijas, kitų suinteresuotų verslo grupių ar valstybės valdymo įstaigų atstovų ir išsamiai išanalizuoti, įvertinti mūsų, kitų iniciatorių ir Vyriausybės atstovų argumentus, kartu ieškoti sprendimų, galinčių skaidrinti ir atpiginti piniginius santykius, nedidinant verslo subjektų ir gyventojų finansinių nuostolių ir tam, kad, pasiekti, jog vieni privataus verslo subjektai, užimantys dominuojančią padėtį, neįgytų galimybės nepagrįstai pelnytis kitų verslo subjektų ar gyventojų sąskaita.

Pateiksime detalesnius skaičiavimus ir grafikus, parodančius įmonių esamas ir galimas išlaidas dėl finansinių operacijų grynaisiais ir negrynaisiais pinigais.

Pateikiame skaičiuotes išlaidų bankui ir ryšių bendrovei, kuomet prekės kaina vitrinoje 1; 5; 10; 20 Lt.

PRIDEDAMA. 5 lapai.

Pirmininkas

Aldas Kikutis

Priedas Nr.1
prie rašto dėl grynųjų suvaržymo

Grynieji pinigai, kuriuos verslo subjektai gauna už prekes ir paslaugas per kasos aparatus, apskaitomi įvairiuose privalomuose **dokumentuose**. Pateikiame dalies iš jų sąrašą.

Grynųjų pinigų gavimas, panaudojimas fiksuojami:

Kontrolinėje kasos juostoje ir kasos aparato atmintyje;

Kasos operacijų žurnale, perrašyti iš kontrolinės juostos apyvartų duomenys (įrištame ir registruotame VMI), pardavėjos ir inkasuojančiojo parašai kasdieną ir vyr. buhalterės kas mėnesį;

Kasos pajamų orderyje, numeruotame, 2 parašai;

Kasos išlaidų orderyje, numeruotame, 4 parašai;

• Pinigų priėmimo kvite, numeruotame, 2 parašai;

Balanso apyskaitoje, 2 parašai;

Prekių ar paslaugų įsigijimo įmonės reikmėms sąskaitose faktūrose, 2 parašai;

Prekių įsigijimo iš tiekėjų pardavimui sąskaita faktūra, 2 parašai;

Prekių važtaraščiai, 2 parašai;

Darbuotojų algalapiai;

Kitos bylos, suvestinės, ataskaitos, deklaracijos į VMI, Sodrą, Statistikos dep.

• Grynieji pinigai, užfiksuotieji kasos aparatais, negali būti tolimesniame jų kelyje panaudoti, neužfiksuojant griežtos atsiskaitomybės dokumentuose pirmoje, ar sekančiose įmonėse.

**ATSISKAITYMO BANKŲ KORTELĖMIS, KAŠTAI
KONKREČIOJE PREKYBOS ĮMONĖJE**

1 pavyzdys:

Prekės kaina vitrinoje su 20 % antkainiu.....	1,00 Lt
Antkainis sudaro.....	0,20 Lt
Reiškia, prekės gavimo (pirkimo) iš tiekėjų kaina	0,80 Lt
Klientui atsiskaitant grynaisiais pinigais prekybininkas gauna visą 20 % antkainį, t.y. 0,20 Lt	

Klientui atsiskaitant banko kortele, prekybininkas patiria šiuos nuostolius:

- 1) Bankas pasiima 2% nuo prekės vitrinoje kainos, šiuo atveju bankui tenka0,02 Lt
- 2) Laidinės telefono linijos (kortelių skaitytuvo) sujungimo mokestis
0,12 Lt + 21% PVM = 0,15 Lt
- 3) Vienos minutės mokestis signalo perdavimui.....0,16 Lt + 21% PVM = 0,19 Lt
- 4) Telefono linijos abonentinio mokesčio dalis tenkanti vienam kliento atsiskaitymui, šiuo atveju abonentinis 34 Lt/mėn.t.t. PVM: 253 pirkėjų/mėn. = 0,14 Lt
- 5) **Viso išlaidos bankui ir ryšių bendrovei..... 0,02+0,15+0,19+0,14 = 0,50 Lt**

IŠVADA:

Prekybininkas, pardavęs klientui prekę už 1 Lt, vietoj numatyto gauti 20 % antkainio, kuris sudarytų 0,20 Lt, praranda visą antkainį ir dar iš savo įmonės lėšų primoka bankui ir ryšių bendrovei 0,30 Lt.

Prekybininkas prekę iš tiekėjo įsigijo už 0,80 Lt, o įmonei, po pardavimo už 1 Lt, faktiškai liko tik 0,50 Lt. Kitus 0,50 Lt pasiėmė bankas ir ryšių bendrovė.

Prekyba į minusą yra beprasmiška, todėl įmonės, siekdamos bent šiek tiek sumažinti patiriamus akivaizdžius nuostolius, paskelbia, kad neaptarnauja klientų, jeigu jie nori sumokėti už prekes, kurių bendra kainų suma yra mažesnė kaip 10 Lt.

Bet ir didesnėmis sumomis įmonė prekiauja patirdama nuostolius, tik tuomet, kai atsiskaitančiųjų bankų kortelėmis skaičius neviršija kokių 10 %, nes priešingu atveju sumažėjusių pajamų nepakanka, kad, padengti bent minimalias veiklos išlaidas.

Arturas Mackevičius
LSVV tarybos pirmininko pavaduotojas

**ATSISKAITYMO BANKŲ KORTELĖMIS, KAŠTAI
KONKREČIOJE PREKYBOS ĮMONĖJE**

2 pavyzdys:

Prekės kaina vitrinoje su 20 % antkainiu.....	5,00 Lt
Antkainis sudaro.....	0,83 Lt
Reiškia, prekės gavimo (pirkimo) iš tiekėjų kaina	4,17 Lt
Klientui atsiskaitant grynaisiais pinigais prekybininkas gauna visą 20 % antkainį, t.y. 0,83 Lt	

Klientui atsiskaitant banko kortele, prekybininkas patiria šiuos nuostolius:

- 1) Bankas pasiima 2% nuo prekės vitrinoje kainos, šiuo atveju bankui tenka0,10 Lt
- 2) Laidinės telefono linijos (kortelių skaitytuvo) sujungimo mokestis
0,12 Lt + 21% PVM = 0,15 Lt
- 3) Vienos minutės mokestis signalo perdavimui.....0,16 Lt + 21% PVM = 0,19 Lt
- 4) Telefono linijos abonentinio mokesčio dalis tenkanti vienam kliento atsiskaitymui, šiuo atveju abonentinis 34 Lt/mėn. t.t. PVM: 253 pirkėjų/mėn. = 0,14 Lt
- 5) **Viso išlaidos bankui ir ryšių bendrovei..... 0,10+0,15+0,19+0,14 = 0,58 Lt**

IŠVADA:

Prekybininkas, įsigijęs iš tiekėjo prekę už 4,17 Lt, pardavęs klientui prekę už 5 Lt, vietoj numatyto gauti 20 % antkainio, kuris sudarytų 0,83 Lt, patyręs išlaidas bankui ir ryšių bendrovei sumoje 0,58 Lt, faktiškai uždirba antkainį tik 0,25 Lt, kas sudaro tik 30,1 % planuoto gauti antkainio dalį.

Taigi faktiškai prekybininkas parduoda prekę už $4,17 + 0,25 = 4,42$ Lt. **Toks 0,25 Lt antkainis sudaro tik 6,0% nuo pradinės prekės kainos ir yra visiškai nepakankamas įmonės veiklai užtikrinti, nes būtinas bent 20 proc. antkainis.**

Šiuo atveju įmonė vedama į bankrotą, nes pagal prekybos teoriją ir praktiką antkainis mažmeninėje smulkių prekių prekyboje turi būti ne mažesnis kaip 20-50%.

Arturas Mackevičius
LSVV tarybos pirmininko pavaduotojas

**ATSISKAITYMO BANKŲ KORTELĖMIS, KAŠTAI
KONKREČIOJE PREKYBOS ĮMONĖJE**

3 pavyzdys:

Prekės kaina vitrinoje su 20 % antkainiu.....	10,00 Lt
Antkainis sudaro.....	2,00 Lt
Reiškia, prekės gavimo (pirkimo) iš tiekėjų kaina	8,00 Lt
Klientui atsiskaitant grynaisiais pinigais prekybininkas gauna visą 20 % antkainį, t.y. 2,00 Lt	

Klientui atsiskaitant banko kortele, prekybininkas patiria šiuos nuostolius:

- 1) Bankas pasiima 2% nuo prekės vitrinoje kainos, šiuo atveju bankui tenka0,20 Lt
- 2) Laidinės telefono linijos (kortelių skaitytuvo) sujungimo mokestis
0,12 Lt + 21% PVM = 0,15 Lt
- 3) Vienos minutės mokestis signalo perdavimui.....0,16 Lt + 21% PVM = 0,19 Lt
- 4) Telefono linijos abonentinio mokesčio dalis tenkanti vienam kliento atsiskaitymui, šiuo atveju abonentinis 34 Lt/mėn. t.t. PVM: 253 pirkėjų/mėn. = 0,14 Lt
- 5) **Viso išlaidos bankui ir ryšių bendrovei..... 0,20+0,15+0,19+0,14 = 0,68 Lt**

IŠVADA:

Prekybininkas, įsigijęs iš tiekėjo prekę už 8 Lt, pardavęs klientui prekę už 10 Lt, vietoj numatyto gauti 20 % antkainio, kuris sudarytų 2 Lt, patyręs išlaidas bankui ir ryšių bendrovei sumoje 0,68 Lt, faktiškai uždirba antkainį tik $2 - 0,68 = 1,32$ Lt, kas sudaro tik 66 % planuoto gauti antkainio dalį. Kita **34% planuoto antkainio dalis atitenka bankui ir ryšių bendrovei.**

Taigi faktiškai prekybininkas parduoda prekę ne už 10 Lt, o už $8 + 1,32 = 9,32$ Lt. **Toks 1,32 Lt antkainis sudaro tik 16,5% prie pradinės prekės kainos ir yra visiškai nepakankamas įmonės veiklai užtikrinti.**

Šiuo atveju įmonė vedama į bankrotą, nes pagal prekybos teoriją ir ilgametę praktiką antkainis mažmeninėje smulkių prekių prekyboje turi būti ne mažesnis kaip 20-25 %, o bendru atveju 20-50 %.

Su tokiu 16,5 % gaunamu antkainiu, (dėl dalies klientų, kurie už prekes atsiskaitinėja banko kortelėmis), įmanoma išsilaikyti tik tuomet, jeigu tokių klientų yra mažai (ne daugiau kaip 10 %) ir dėl jų patiriamus nuostolius įmonė pajėgia padengti sąskaita daugumos kitų klientų, kurie atsiskaito tik grynaisiais pinigais nesukeldami įmonei papildomų nuostolių, kuomet įmonei patenka visas numatytas antkainis.

Arturas Mackevičius
LSVVT pirmininko pavaduotojas

**ATSISKAITYMO BANKŲ KORTELĖMIS, KAŠTAI
KONKREČIOJE PREKYBOS ĮMONĖJE**

Vidutinis pirkinys atsiskaitant banko kortele sudaro 18,6 - 21 Lt

4 pavyzdys:

Prekės kaina vitrinoje su 20 % antkainiu.....	20,00 Lt
Antkainis sudaro.....	4,00 Lt
Reiškia, prekės gavimo (pirkimo) iš tiekėjų kaina	16,00 Lt
Klientui atsiskaitant grynaisiais pinigais prekybininkas gauna visą 20 % antkainį, t.y. 4,00 Lt	

Klientui atsiskaitant banko kortele, prekybininkas patiria šiuos nuostolius:

- 1) Bankas pasiima 2% nuo prekės vitrinoje kainos, šiuo atveju bankui tenka0,40 Lt
- 2) Laidinės telefono linijos (kortelių skaitytuvo) sujungimo mokestis
0,12 Lt + 21% PVM = 0,15 Lt
- 3) Vienos minutės mokestis signalo perdavimui.....0,16 Lt + 21% PVM = 0,19 Lt
- 4) Telefono linijos abonentinio mokesčio dalis tenkanti vienam
kliento atsiskaitymui, šiuo atveju abonentinis 34 Lt/mėn.: 253 pirkėjo/mėn. = 0,14 Lt
- 5) **Viso išlaidos bankui ir ryšių bendrovei..... 0,40+0,15+0,19+0,14 = 0,88 Lt**

IŠVADA:

Prekybininkas, įsigijęs iš tiekėjo prekę už 16 Lt, pardavęs klientui prekę už 20 Lt, vietoj numatyto gauti 20 % antkainio, kuris sudarytų 4 Lt, patyręs išlaidas bankui ir ryšių bendrovei sumoje 0,88 Lt, faktiškai uždirba antkainį tik $4 - 0,88 = 3,12$ Lt, kas sudaro tik 78,0% planuoto gauti antkainio dalį. Kita 22,0% planuoto antkainio dalis atitenka bankui ir ryšių bendrovei.

Taigi faktiškai prekybininkas parduoda prekę ne už 20 Lt, o už $16 + 3,12 = 19,12$ Lt.

Toks 3,12 Lt antkainis sudaro 19,5% prie pradinės prekės kainos ir yra visiškai nepakankamas įmonės veiklai užtikrinti, nes įmonė, sumokėjusi tiekėjams už prekę, savo reikmėms gali disponuoti tik antkainiu, o ne visais pinigais gautais iš pirkėjo. Tačiau bankui ir ryšių bendrovei tenka atiduoti net 22 procentus antkainio.

Arturas Mackevičius
LSVVT pirmininko pavaduotojas